Taal en emotie

Poëzie is taal. Poëzie is emotie. In Stil blijven is geen daad bruist de taal en spat de emotie van het blad. Sommige gedichten zijn zo heftig dat ze de lezer moeiteloos uit balans duwen. Soms gaat het er subtieler aan toe. Toch hebben alle gedichten iets gemeenschappelijks: stuk voor stuk kruipen ze onder de huid. Een mogelijke verklaring daarvoor, hoewel we voorzichtig willen zijn met al te makkelijke duidingen, is dat het bij uitstek poëzie is waarbij iets op het spel staat. Poëzie die bijna letterlijk van binnen naar buiten gaat, van gevangenschap naar vrijheid. Poëzie die er woord voor woord op wijst dat iemand die om welke reden dan ook van zijn vrijheid werd beroofd ook een gevoelsleven en een verhaal heeft. Poëzie die ons eraan herinnert dat het verschil tussen iemand aan deze of gene kant van de muur en een vrij man niet groter is dan de dikte van één vel papier.

Wij genoten het privilege om het werk van deze straffe dichters te mogen lezen. Ingmar deed dat thuis achter zijn beeldscherm, David ging op bezoek om samen met hen hun werk hier nog wat bij te schaven en daar nog wat bij te vijlen. Voor David met onze dichters aan tafel kwamen te zitten, moest hij voorbij de veiligheidsprocedure

aan de ingang. Sleutels, riem, jas. Alles moest in een bakje. De piepende metaaldetector dwong uiteindelijk ook zijn schoenen uit. Het leek wel of hij op reis mocht. En dat was ook wel een beetje zo.

Het is een wereld die we nauwelijks kenden. Goed, er was wel die ene oom die niet altijd netjes binnen de lijntjes had gekleurd, maar hem hadden we als ukkepuk nooit bezocht. Ondertussen waren wij man geworden. Nu zaten wij als dichter tussen de andere dichters - David op zijn sokken aan de andere kant van een tafel, Ingmar thuis tussen stapels papier vol gedichten, aantekeningen, pijlen en uitroeptekens. De gedichten zijn allemaal hartenkreten, soms rauw, dan weer zeer bijzonder gecomponeerd, en ze hebben onmiskenbaar een eigen toon en smaak, die je in geen andere bundel zult vinden. Het zijn kleine wonderen - gedichten uit een plaats waar je niet verwacht dat daar óók poëzie bestaat. Outsider art van binnenuit.

David trof dichters die hem hartelijk de hand schudden. Dichters die oor hadden naar wat we hen te vertellen hadden. Dichters die het niet altijd eens waren met onze suggesties: misschien moet deze komma weg, misschien zoeken we voor dit woord best een synoniem,

misschien is het een idee om deze twee regels met elkaar te verwisselen.

Als ze het oneens met ons waren, kwamen ze met verdomd goede argumenten aanzetten om te laten staan wat er stond. Steevast was er geen speld tussen te krijgen. Steevast hadden ze gelijk. Net zo goed waren ze tevreden met de vaak kleine aanpassingen die we samen aanbrachten.

Elk gesprek eindigde met hetzelfde woord: dankjewel of een variant daarop. Heerlijk. Met bijzonder veel genoegen ontfermden we ons over de volgorde waarin wij vonden dat de gedichten moesten staan. Bijna als vanzelf schoven de gedichten tot een thematische boog in elkaar. De illustraties maken de bundel helemaal af. Een bundel die zijn titel ontleent aan een regel uit het gedicht van CK: Stil blijven is geen daad. Deze bundel is een verdomd knap staaltje poëzie. Deze poëzie mag, nee, moet worden gehoord.

INGMAR HEYTZE & DAVID TROCH